

กระทู้ถามที่ ๐๔๔ ร.

วุฒิสภา

๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ปัญหาการตื่นเงินของแม่น้ำโขง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาปนายนกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ด้วยได้รับการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการตื่นเงินของแม่น้ำโขง โดยเฉพาะบริเวณบ้านหนองปลาบึก ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม ที่มีสภาพแห้งจนแก่งหินโผล่ เหลือแต่บริเวณที่เป็นร่องน้ำลึกเท่านั้นที่ยังมีน้ำอยู่ ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยแม่น้ำโขงทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยเฉพาะชาวประมงในพื้นที่เดือดร้อนอย่างมาก เพราะน้ำแห้งไม่มีปลาให้จับ หากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ต่อไปอาจมีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการบริโภค ขณะที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำการเดินทางเรือลำใหญ่อาจไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่ ๘ จังหวัดริมแม่น้ำโขงได้ ประกอบด้วย ๑. จังหวัดเชียงราย ๒. จังหวัดเลย ๓. จังหวัดหนองคาย ๔. จังหวัดบึงกาฬ ๕. จังหวัดนครพนม ๖. จังหวัดมุกดาหาร ๗. จังหวัดอำนาจเจริญ และ ๘. จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเหล่านี้จะได้รับผลกระทบอันเนื่องจากระดับน้ำในแม่น้ำโขงตื่นเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงขอเรียนถามว่า

- รัฐบาลมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากระดับน้ำในแม่น้ำโขงตื่นเงินหรือไม่ อย่างไร
- รัฐบาลมีแนวทางในการช่วยเหลือชาวประมงหรือไม่ อย่างไร
- รัฐบาลมีแนวทางที่จะเจรจากับประเทศที่แม่น้ำโขงไหลผ่านหรือไม่ อย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกวุฒิสภา

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๔๔ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกวุฒิสภา

เรื่อง ปัญหาการตื่นเงินของแม่น้ำโขง

ข้าพเจ้า นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีรักษาราชการแทนนายกรัฐมนตรี
ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง ปัญหาการตื่นเงินของแม่น้ำโขง ของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องตามที่ได้รับรายงาน
จากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

จากข้อมูลของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รายงานว่า แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำระหว่างประเทศ
สายสำคัญที่ไหลผ่าน ๖ ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
ในปัจจุบันสภาพของแม่น้ำโขงโดยธรรมชาติมักเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำระหว่างฤดูน้ำหลากและ
ฤดูแล้งอยู่เสมอแต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า ระดับน้ำหรือสภาพทางอุทกวิทยาของแม่น้ำโขง
มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต สาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลง
จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำหรือเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ซึ่งส่งผลให้
เกิดการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาขึ้น - ลงระดับน้ำและอัตราการไหลของน้ำเปลี่ยนแปลงไป รวมถึง
ผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งส่งผลต่อความแม่นยำของการคาดการณ์
สภาพทางอุทกวิทยา ดังนั้น การบริหารจัดการน้ำในลำน้ำโขงได้ดำเนินการตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
เพื่อแก้ไขปัญหาด้านระดับน้ำในพื้นที่แม่น้ำโขง ซึ่งประเทศไทยได้มีการดำเนินการ ดังนี้

๑. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง
แห่งชาติไทย (Thai National Mekong Committee Secretariat: TNMCS) ร่วมกับกรมทรัพยากรน้ำ
ได้ดำเนินการตรวจสอบระดับน้ำและอัตราการไหลของแม่น้ำโขง โดยดำเนินการผ่านโครงการเครือข่ายติดตาม
ฝักระวังหลักแม่น้ำโขง (Core River Monitoring Network: CRMN) ภายใต้กรอบความร่วมมือ
ตามข้อตกลงแม่น้ำโขง (Mekong Agreement) พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยติดตามตรวจสอบ ณ สถานีติดตาม
ทางอุทกวิทยา จำนวน ๘ สถานี (Mekong Hycos) ประกอบด้วย ๑) สถานีเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
๒) สถานีเชียงคาน จังหวัดเลย ๓) สถานีหนองคาย ๔) สถานีบึงกาฬ (สถานีใหม่) ๕) สถานีนครพนม
๖) สถานีมุกดาหาร ๗) สถานีอำนาจเจริญ (สถานีใหม่) และ ๘) สถานีโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
ข้อมูลระดับน้ำจะส่งเข้าระบบทุก ๑๕ นาที ซึ่งเมื่อได้รับข้อมูลจากสถานีติดตามทางอุทกวิทยา
และข้อมูลปริมาณน้ำฝนแล้วสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River
Commission: MRCS) จะนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ มาใช้คาดการณ์สถานการณ์ด้านน้ำของภูมิภาค
เพื่อแจ้งให้ประเทศสมาชิกดำเนินการกำหนดมาตรการฝักระวัง เตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วม
และน้ำแล้ง ช่วยให้ประเทศสามารถดำเนินการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

และภายใต้กรอบความร่วมมือตามข้อตกลงแม่น้ำโขง ได้จัดตั้งศูนย์ MRC Regional Flood and Drought Management Centre (RFDMC) ทำหน้าที่หลักในการติดตาม วิเคราะห์ พยากรณ์ และแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง ในลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่างเพื่อช่วยให้ประเทศสมาชิกสามารถเตรียมพร้อมรับมือ และลดผลกระทบจากภัยพิบัติได้อย่างทันที่ ประกอบด้วย

- (๑) การติดตามและรวบรวมข้อมูล (Monitoring and Data Collection)
- (๒) การพยากรณ์และแจ้งเตือนภัย (Forecasting and Early Warning)
- (๓) การวิเคราะห์และประเมินผล (Assessment and Analysis) สถานการณ์น้ำท่วมและภัยแล้ง
- (๔) การเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสาร (Information Dissemination)
- (๕) การเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building)

๒. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRCS) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในการป้องกันปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ ๘ จังหวัด ริมน้ำโขงของประเทศไทย โดยปัจจุบันได้จัดตั้งกลไกความร่วมมือด้านการบริหารจัดการอุทกภัยและภัยแล้งแบบทวิภาคี ไทย - ลาว ผ่านคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อประสานงานด้านอุทกภัยและโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ (Ad-Hoc Joint Flood and Hydropower Coordination) โดยมีการดำเนินการ เช่น การหารือเพื่อเตรียมรับมือ ระดับน้ำที่อาจจะสูงล้นตลิ่ง การร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงานของคณะทำงานเฉพาะกิจ เพื่อประสานงานด้านอุทกภัยและโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ (Ad-Hoc Joint Flood and Hydropower Coordination) และแนวทางการจัดตั้งระบบการประสานงานโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมระดับน้ำในแม่น้ำโขง และการหารือเกี่ยวกับการคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยโดยผนวกข้อมูลด้านสภาพอากาศ ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ให้มีความถูกต้องและแม่นยำมากที่สุดรวมถึงการร่วมวางแผนสำรวจหน้าตัดลำน้ำ ของแม่น้ำโขงและสำรวจพื้นที่ราบลุ่มต่ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันสำหรับการวางแผน และกำหนดมาตรการป้องกันน้ำท่วมที่เหมาะสม

๓. ภายใต้ความร่วมมือระหว่างกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation MLC) และสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRCS) ได้ดำเนินโครงการ “การศึกษาร่วมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอุทกวิทยา ของลุ่มน้ำล้านช้าง - แม่โขง” ซึ่งเป็นการศึกษาปัญหาเหตุการณ์น้ำน้อย (Low Flow) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการให้คำแนะนำที่เป็นรูปธรรมแก่ประเทศริมฝั่งแม่น้ำโขง เพื่อบรรเทาความเสี่ยง จากอุทกภัยและภัยแล้ง โดยเน้นกลยุทธ์ที่สามารถประสานงานกันได้ในระดับลุ่มน้ำ ผ่านการนำข้อมูล จากหลายประเทศมาวิเคราะห์ร่วมกันในแบบจำลองเดี่ยวเพื่อทำความเข้าใจและจัดการกับความเสี่ยง จากน้ำท่วมและภัยแล้งที่เพิ่มขึ้นและมีการเสนอแนะมาตรการปรับตัวทั้งระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว

รวมถึงการกำหนดมาตรการเชิงโครงสร้างและไม่ใช้โครงสร้าง เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาคให้ดีขึ้น

๔. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย ได้ศึกษาติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน จากโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำในแม่น้ำโขงสายประธานเป็นระยะเวลา ๑๕ ปี โดยการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ ศึกษาผลกระทบข้ามพรมแดนและผลกระทบสะสม ได้แก่ ระดับน้ำและอัตราการไหล การพังทลายของตลิ่งและการพัดพาตะกอน คุณภาพน้ำ การประมง เศรษฐกิจสังคม และการให้บริการของระบบนิเวศ พร้อมทั้งการกำหนดดัชนีชี้วัดรวมถึงพื้นที่เสี่ยงของประเทศ เพื่อพัฒนากลไกและมาตรการบรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการเสริมสร้างการตั้งรับปรับตัวของชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลในการติดตามแก้ไขสถานการณ์ปัญหาน้ำแล้ง และอุทกภัย และฐานข้อมูลผลการศึกษาผลกระทบข้ามพรมแดน เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้สนใจ ได้แก่

(๑) เว็บไซต์คณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย (<https://www.tnmc-is.org/>)

(๒) เว็บไซต์โครงการศึกษาผลกระทบและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนจากโครงการไฟฟ้าพลังน้ำในแม่น้ำโขงสายประธาน (<http://tnmcstudy.onwr.go.th/>)

คำตอบข้อที่ ๒

จากข้อมูลของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รายงานว่า ได้ดำเนินการร่วมกับกรมประมง ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการติดตามตรวจสอบด้านประมงประจำปีโครงการเครือข่ายติดตามเฝ้าระวังหลักแม่น้ำโขง (Core River Monitoring Network: CRMN) ภายใต้กรอบความร่วมมือตามข้อตกลงแม่น้ำโขง (Mekong Agreement) ซึ่งได้ดำเนินการตรวจติดตามความชุกชุมและความหลากหลายของปลาและติดตามลูกปลาวัยอ่อนในแม่น้ำโขงเป็นประจำทุกปีพร้อมรายงานผลให้แก่คณะกรรมการแม่น้ำโขงเพื่อนำไปจัดทำฐานข้อมูลด้านการประมง และสามารถใช้ในการวางแผนการฟื้นฟูประมงในพื้นที่ได้ พร้อมทั้งได้ศึกษาการบูรณาการข้อมูลและสารสนเทศด้านการประมงของคณะกรรมการแม่น้ำโขง ให้เข้ากับการวางแผน กำหนดนโยบายด้านการประมงของประเทศ และได้ดำเนินการร่วมกับประเทศสมาชิกคณะกรรมการแม่น้ำโขง ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการยกระดับการจัดการประมงข้ามพรมแดนในกลุ่มน้ำโขงตอนล่างจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environmental Facility: GEF) ครั้งที่ ๘ มาดำเนินการส่งเสริมให้กับชุมชนประมงท้องถิ่นที่กรมประมงได้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ไว้ด้วยซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมโลกได้อนุมัติสนับสนุนงบประมาณแล้ว

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติยังได้ร่วมกับกรมประมงในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพด้านการประมงในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำโขงกับเครือข่ายชาวประมงในพื้นที่จังหวัดเลย และจังหวัดนครพนม

ผู้พึงพิงทรัพยากรประมงในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีทักษะในการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรประมงเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้ต่อครัวเรือน นอกจากนี้ ประชาชนผู้เข้าร่วมยังได้รับความรู้ในการเพาะพันธุ์ปลาโดยอุปกรณ์เพาะพันธุ์ปลาแบบเคลื่อนที่ (Mobile hatchery) เพื่อเพิ่มปริมาณพันธุ์ปลาในธรรมชาติ อนุรักษ์ชนิดพันธุ์ปลาให้คงเดิมและส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศทางน้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์เช่นในอดีต

คำตอบข้อที่ ๓

จากข้อมูลของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รายงานว่า ได้ประสานความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรแม่น้ำโขง ผ่านกรอบความร่วมมือทวิภาคี และพหุภาคี อันประกอบไปด้วย

๑. กรอบความร่วมมือคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRC) ซึ่งได้ลงนาม “ความตกลงความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของลุ่มแม่น้ำโขง” เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยมีผู้แทนจำนวน ๔ ประเทศในลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ได้แก่ กัมพูชา ลาว ไทย และเวียดนาม และก่อตั้ง “คณะกรรมการแม่น้ำโขง” (Mekong River Commission: MRC) ขึ้นมา เพื่อสร้างความเจริญมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการปกป้องสิ่งแวดล้อมและความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายให้สมาชิกสามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของภูมิภาคโดยมีกรอบการหารือ ๒ ระดับ ดังนี้

๑.๑ การหารือระดับนโยบาย ซึ่งประกอบไปด้วย

๑.๑.๑ การประชุมสุดยอดระดับผู้นำแม่น้ำโขง หรือ SUMMIT ซึ่งจัดขึ้นทุก ๔ ปี โดยเป็นผู้แทนระดับนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาและการใช้น้ำโขง ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมร่วมกัน ทั้งนี้ ได้มีการจัดประชุมมาแล้ว จำนวน ๔ ครั้ง

๑.๑.๒ การประชุมของคณะมนตรี (มาตรา ๑๗) โดยจะประชุมสมัยสามัญอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และอาจเรียกประชุมสมัยวิสามัญ ได้เมื่อพิจารณาเห็นว่าจำเป็น หรือเมื่อได้รับการร้องขอจากประเทศสมาชิก ซึ่งคณะมนตรีอาจเชิญผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมการประชุมได้ โดยหน้าที่ของคณะมนตรี (มาตรา ๑๘) จะกำหนดนโยบายและตัดสินใจ แนวปฏิบัติที่จำเป็นกับการส่งเสริมการสนับสนุน ความร่วมมือและการประสานงานในกิจกรรมและโครงการร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การใช้ การอนุรักษ์ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องของลุ่มแม่น้ำโขง รวมถึงการคุ้มครองสภาพแวดล้อมการรับเรื่องพิจารณา และแก้ไขประเด็นปัญหาความขัดแย้งและข้อพิพาทในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงแม่น้ำโขงนี้

๑.๑.๓ คณะกรรมการร่วม (Joint Committee) ซึ่งการประชุมของคณะกรรมการร่วมในคณะกรรมการแม่น้ำโขงจะเรียกประชุมสมัยสามัญอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง และอาจเรียกประชุมสมัยวิสามัญได้เมื่อพิจารณาเห็นว่าจำเป็น หรือเมื่อได้รับการร้องขอจากประเทศสมาชิกคณะกรรมการร่วมในคณะกรรมการแม่น้ำโขง

๑.๒. การหารือระดับวิชาการ/คณะทำงาน ประกอบด้วย

๑.๒.๑ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ๔ ด้าน ได้แก่

(๑) Expert Group on Environmental Management (EGEM) ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มน้ำโขง โดยมุ่งเน้นการติดตามและประเมินผลกระทบจากการพัฒนา รวมถึงการส่งเสริมการจัดการและคุ้มครองระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ

(๒) Expert Group on Strategy and Partnership (EGSP) กำหนดและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาแม่น้ำโขง พร้อมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ ทั้งในและนอกภูมิภาคเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๓) Expert Group on Data, Modelling and Forecasting (EGDMF) รวบรวม จัดการข้อมูล สร้างแบบจำลอง และพยากรณ์สถานการณ์น้ำ เช่น น้ำท่วมและภัยแล้ง เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการเตือนภัยล่วงหน้า

(๔) Expert Group on Basin Planning (EGBP) วางแผนและบูรณาการการพัฒนาในระดับลุ่มน้ำทั้งหมด เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้ทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาลุ่มน้ำโขงโดยรวม

๑.๒.๒ คณะกรรมการงบประมาณ (Budget Committee: BC) เป็นคณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านการพิจารณาและอนุมัติงบประมาณ รวมถึงการกำกับดูแลการใช้จ่ายทางการเงินของคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRC) เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๓ Joint Platform (JP) แพลตฟอร์มสำหรับการหารือและประสานงานร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวคิดในการจัดการลุ่มน้ำโขง

๑.๒.๔ คณะทำงานเฉพาะกิจของคณะกรรมการร่วม (Joint Committee Task Force: JCTF) คณะทำงานเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการร่วม เพื่อดำเนินการในประเด็นเร่งด่วนหรือภารกิจพิเศษที่ต้องการประสานงานอย่างใกล้ชิด

๑.๒.๕ คณะทำงานร่วมของคณะกรรมการร่วม (Joint Committee Working Group: JCWG) คณะทำงานย่อยที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการร่วม เพื่อดำเนินงานในหัวข้อทางเทคนิคหรือประเด็นเฉพาะที่ต้องการศึกษาและประสานงานอย่างละเอียด

๒. กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation: MLC) ซึ่งได้เริ่มจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศแม่โขง - ล้านช้าง ครั้งที่ ๑ ณ เมืองจิ่งหนิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีนายดอน ปรมัตถ์วินัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แห่งราชอาณาจักรไทย เป็นประธานร่วมกับนายหวัง อี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกทั้ง ๖ ประเทศ ได้แก่ ไทย จีน กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม เข้าร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบความร่วมมือในเขตเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขงโดยเน้นให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมกระบวนการพัฒนาอาเซียน และเน้นการดำเนินการให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม

หลักการของกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง มีเนื้อหาครอบคลุม ๓ สาขาและสอดคล้องกับเสาหลักของอาเซียน ได้แก่ ๑) การเมืองและความมั่นคง ๒) เศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ ๓) สังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน เน้นความร่วมมือในกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation: MLC) จำนวน ๕ สาขาความร่วมมือ ได้แก่

- (๑) ความเชื่อมโยง
- (๒) ศักยภาพในการผลิต
- (๓) เศรษฐกิจข้ามพรมแดน
- (๔) ทรัพยากรน้ำ
- (๕) การเกษตรและการจัดความยากจน

เมื่อเดือนธันวาคม ๒๐๑๖ ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา ได้เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะทำงานรายสาขาเพื่อผลักดันประเด็นต่าง ๆ จำนวน ๖ คณะทำงาน ได้แก่

- (๑) คณะทำงานด้านความเชื่อมโยง
- (๒) คณะทำงานด้านการพัฒนาศักยภาพในการผลิต
- (๓) คณะทำงานด้านความร่วมมือทรัพยากรน้ำ
- (๔) คณะทำงานด้านการเกษตร
- (๕) คณะทำงานด้านการลดความยากจน
- (๖) คณะทำงานด้านความร่วมมือเศรษฐกิจข้ามพรมแดน

สำหรับประเทศไทยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานกำกับภาพรวมของกรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation: MLC) ในสาขาต่าง ๆ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักภายใต้คณะทำงานด้านความร่วมมือทรัพยากรน้ำซึ่งเน้นการผลักดันสาขาทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางและวางแผนการดำเนินความร่วมมือประชุมหารือร่วมกันของประเทศสมาชิกเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับความร่วมมือด้านทรัพยากรน้ำการจัดทำแผนปฏิบัติการ ๕ ปีในสาขาทรัพยากรน้ำ การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือด้านทรัพยากรน้ำ (LMC Water Center) การแบ่งปันข้อมูลการระบายน้ำจากเขื่อนของสาธารณรัฐประชาชนจีน และการดำเนินงานภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลอุทกวิทยา การดำเนินกิจกรรมและโครงการการศึกษาวิจัยร่วม การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการภัยพิบัติจากน้ำท่วมและน้ำแล้ง รวมถึงการดำเนินการจัดประชุมระดับรัฐมนตรีด้านทรัพยากรน้ำ ภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง

๓. การดำเนินการผ่านความร่วมมือทวิภาคี

๓.๑ การดำเนินการภายใต้ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทย - สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

(๑) การลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นายประเสริฐ จันทรรวงทอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และนางบุณคำ วอลละจิต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นผู้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรไทย และมีนายกรัฐมนตรีของทั้งสองฝ่าย ร่วมเป็นสักขีพยาน

(๒) การประชุมทวิภาคีเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘ ณ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRCS) นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ประชุมได้เสนอให้มีการขับเคลื่อนการยกระดับความร่วมมือผ่านการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมระยะ ๕ ปี ซึ่งเน้นย้ำประเด็นการส่งเสริมความร่วมมือ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำข้ามพรมแดน และการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรน้ำระหว่างสองประเทศ

๓.๒ การดำเนินการภายใต้ความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทย - สาธารณรัฐประชาชนจีน

การลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระหว่างสถาบันวิจัยทรัพยากรน้ำและพลังงานน้ำแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยมี ดร. สุรสิทธิ์ กิตติมณฑล เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และ ดร. เพิง จิง (Dr. PENG Jing) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทรัพยากรน้ำและพลังงานน้ำแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (China Institute of Water Resources and Hydropower Research: IWHR) เป็นผู้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างสองหน่วยงานอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรม และส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ครอบคลุมประเด็นความร่วมมือ (๑) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

แบบบูรณาการ (๒) การพัฒนาระบบน้ำประปา (๓) การจัดการอุทกภัยและภัยแล้ง และ (๔) การพัฒนา
สีเขียวผ่านการจัดทำโครงการร่วม การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัยและเพื่อพัฒนาศักยภาพ
ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ การถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีและการแบ่งปันข้อมูลอุตุ - อุทกวิทยา
ระหว่างสองหน่วยงาน